

ת"פ 1178/09 - מדינת ישראל - רשות האוכלוסין ההגירה ומעברי הגבול נגד ר.ה. מכבסה מכנית אשקלון בע"מ, ח.פ. ליאור טובול,

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ת"פ 1178-09

לפני כב' השופטת יעל אנגלברג שהם

מדינת ישראל - רשות האוכלוסין ההגירה ומעברי הגבול
ע"י ב"כ עו"ד מסבחה מוחמד

המאשימה:

נגד

1. ר.ה. מכבסה מכנית אשקלון בע"מ, ח.פ. 511332603
2. ליאור טובול, ת.ז. 024804486
ע"י ב"כ עו"ד יוסף גבאי

הנאשמים:

גזר דין

רקע וטענות הצדדים

1. הנאשמת 1 (להלן: "**הנאשמת**") הורשעה בעבירה של העסקת שני עובדים זרים ללא התקשרות בחוזה בכתב כנדרש בדין, וזאת בניגוד להוראות סעיף 2(ב)(2) לחוק עובדים זרים, התשנ"ה-1991 (להלן: "**חוק עובדים זרים**").
2. מהכרעת הדין עולה כי הנאשמת הורשעה בהעסקת שני עובדים זרים בחודשים **ספטמבר-אוקטובר 2007** מבלי שהתקשרה עימם בחוזה בכתב וכי הנאשם 2 (להלן: "**הנאשם**") הורשע באחריות נושא משרה לעבירה זו. עוד עולה מהכרעת הדין כי הנאשמים זוכו מכל יתר העבירות שיוחסו להם ובהן העסקת עובדים זרים ללא היתר וללא ביטוח רפואי, אי מתן תלוש שכר ואי מילוי אחר הוראות המפקח.
3. המאשימה טענה לעניין העונש כי על הנאשמת הוטל קנס מינהלי בגין כל העבירות שיוחסו לה וכי היא ביקשה להישפט. לדברי המאשימה, שיעור הקנס המנהלי בגין העבירה שבה הורשעה הנאשמת עומד על הסך של **5,000 ₪** ועל כן מתחם העונש בעניינה נע בין הסך של **20,000 ₪** (פי 4 מהקנס המנהלי) לבין הקנס המירבי הקבוע בחוק לעבירה זו העומד על סך של **116,800 ₪** כאשר לגבי הנאשם, עומד מתחם העונש על מחצית מהמתחם של הנאשמת. עוד נטען כי לנאשמים אין הרשעות קודמות, ואולם הנאשמת הורשעה בדין לאחר שבחרה להישפט ולנהל הליך משפטי בפני בית הדין, על כן יש להחמיר עימה. המאשימה הוסיפה וטענה כי מדובר בעבירה חמורה שהפכה להיות בעיה חברתית

ומוסרית שכן העסקת העובדים הזרים ללא פיקוח פוגעת הן ברווחת העובדים הזרים הן בתנאי עבודתם של עובדים מקומיים ועל כן אין להטיל קנס סימלי או נמוך ובמיוחד מקום בו נעברה העבירה לשם הפקת רווח כלכלי. המאשימה ביקשה לגזור על הנאשמים את הקנס המירבי הקבוע בחוק וכן לחייבם לחתום על התחייבות להימנע בעתיד מביצוע העבירה שבה הורשעו.

4. לטענת הנאשמת, אין לראות בעובדה שבחרה להישפט ולנהל הליך משפטי מלא משום שיקול לחומרא שכן בסופו של יום זוכתה ממרבית העבירות שיוחסו לה ולו הייתה המאשימה מטיילה על הנאשמת קנס מנהלי בגין העבירה שבה הורשעה הייתה הנאשמת בוחרת מראש לשלם את הקנס המנהלי.

לדברי הנאשמים, בחינת פסיקת בתי הדין מעלה כי הקנס המוטל על המורשעים בדין עומד על הרף הנמוך של מתחם הענישה. לדבריהם יש לקחת בחשבון את העובדה כי העסקת העובדים נעשתה לאחר שרומז על ידי גורם שלישי בנסיבות הנוגעות לעובדים וכי העסקת העובדים נעשתה בגלוי תוך פנייה לשירות התעסוקה. הנאשמים הדגישו כי אין להם הרשעות קודמות וכי העבירה שבגינה הורשעו בסופו של יום נעברה מבלי שהייתה לנאשמים כוונה לפגוע בעובדים ומבלי שזכויות העובדים נפגעו.

הנאשמים הפנו לעובדה כי מרבית עיסוקם מתנהל אל מול גורמים מוסדיים וכי להרשעתם בדין עלולה להיות השלכה גם לגבי התקשרויות אלה וממילא להוביל לפגיעה בפרנסתם, עניין שצריך להילקח בחשבון בעת קביעת גובה הקנס.

לדברי ב"כ הנאשמים, הנאשם הוא חבר מושב, מלח הארץ המשרת כקצין בצה"ל וכל פעולותיו נעשו במסגרת עבודתו בנאשמת כאחד מבעליה.

ה כ ר ע ה

5. ביום **10.7.12** נכנס לתוקף תיקון מספר 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**") בדבר "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה". הוראות סעיף 40ב לחוק העונשין קובעות כי העיקרון המנחה הינו עיקרון ההלימה, היינו העונש יגזר ממידת אשמו של העבריין ומחומרת מעשיו. יתר ההוראות מונות מנגנון תלת שלבי שעל בית הדין לבחון על מנת לגזור את העונש ההולם את העבירה.

בשלב הראשון יש לקבוע האם העבירות מהוות אירוע אחד או מספר אירועים נפרדים. **בשלב השני**, על בית הדין לקבוע את מתחם הענישה לכל אירוע בהתחשב בעבירה ובנסיבות הקשורות בביצועה ואילו **בשלב השלישי**, על בית הדין לגזור את העונש בתוך אותו המתחם בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות לעבירה (עפ"י 8641/12 מוחמד סעד נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 5.8.13).

6. במקרה דנן, התייחסה המאשימה בטיעוניה להעסקת שני העובדים כאירוע אחד ועל כן, נקודת המוצא בענייננו היא כי יש לראות בהרשעת הנאשמים בעבירה של העסקה ללא חוזה כדן, כאירוע אחד (ראו הוראות סעיף 40ג לחוק העונשין).

מתחם הענישה

7. בהתאם להוראות סעיף 40ג לחוק העונשין על בית הדין לקבוע "מתחם עונש הולם למעשי העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעיקרון המנחה" ולהתחשב לשם כך "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40ט", הכוללות את הנזק שנגרם מביצוע העבירה, הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה, מידת השליטה על מעשהו ועוד. כאשר מדובר בהטלת קנס כספי יש לקחת בחשבון גם את מצבו הכלכלי של הנאשם (סעיף 40ח לחוק העונשין).

8. בענייננו, זוכו הנאשמים מעבירה של העסקת עובדים זרים ללא היתר כדן והורשעו בהעסקה ללא חוזה כדן. במסגרת קביעת מתחם הענישה בשקילת הערכים החברתיים יש ליתן משקל לעובדה כי אחת מהמטרות בבסיס חובת עריכת חוזה היא להבטיח את תנאי העסקתם של העובדים ולהבטיח כי במקרה של מחלוקת לא יתקשו העובדים להוכיח את זכויותיהם. על כן, בהפרת חובת התקשרות בחוזה בכתב עשויות זכויותיהם של העובדים להיפגע.

פן נוסף שיש לקחת בחשבון הוא הפגיעה במישור הכלכלי של עובדים ישראליים בכך שהעסקת עובדים בניגוד להוראות הדין עשויה לבוא על חשבונם של אזרחים ישראליים אשר אינם יכולים להתחרות באותם עובדים. נמצא כי הפרת החוק גורמת לפגיעה באינטרס הכלכלי של המדינה ולכן ענישה הולמת תעשה בדרך של הטלת קנס כספי (ע"פ 1001/01 מדינת ישראל נ' נפתלי ניסים, פד"ע לח 145).

9. עוד יש לקחת בחשבון בעת קביעת מתחם הענישה את העובדה כי כתב האישום הוגש בעקבות בקשת הנאשמת להישפט. ואף שהוראות סעיף 40יא(6) לחוק העונשין קובעות כי "כפירה באשמה וניהול משפט על ידי נאשם לא יזקפו לחובתו", העובדה כי ההליך נפתח בהטלת קנס מינהלי מכפיפות את מתחם הענישה של הנאשמת (בלבד) להוראות סעיף 14 לחוק עבירות מנהליות, התשמ"ו-1985, (להלן: "חוק עבירות מנהליות") הקובעות:

"ביקש אדם להישפט לפי סעיף 8(ג) או לפי סעיף 9(ב) והורשע, לא יפחת הקנס, אם הוא העונש היחיד, מהאמור להלן:

- (1) לענין קנס מינהלי קצוב - מסכום הקנס או משיעורו;
- (2) לענין קנס מינהלי שאינו קצוב ואשר קבוע לו סכום או שיעור מזערי - מהסכום או מהשיעור המזערי הקבוע לעבירה,

ואולם בית המשפט רשאי מנימוקים שיירשמו להפחית את הקנס אם ראה נסיבות מיוחדות המצדיקות את הפחתתו" (הדגשה שלי - י.א.ש).

יש לציין כי על פי פסיקת בית הדין, כאשר ביקש נאשם להישפט והורשע בדין, נקודת המוצא צריכה להיות כפל הקנס המינהלי למעט במקרים מיוחדים (ע"פ 74/09 מדינת ישראל נ' זיו אלון דור טכנולוגיות בע"מ, ניתן ביום 10.5.10) וכן הוראות סעיף 2(א1) לחוק עובדים זרים (תיקון מס' 15), התשע"ב-2012.

מכאן, כי במסגרת מתחם הענישה לא ניתן לגזור עונש הנמוך מכפל הקנס המינהלי המוטל על העבירה נשוא כתב האישום אלא בנסיבות מיוחדות.

10. בדיקת מדיניות הענישה הנהוגה מעלה, כי בתי הדין נהגו להטיל על מורשעים בעבירות שעניין העסקת עובדים שלא כדין עונשים הנעים משיעור הקנס המינהלי ועד לכ-50% מהקנס הפלילי המירבי שנקבע לעבירה.

11. לאחר ששקלתי את כלל נסיבות המקרה הנוכחי - את חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה (שנת 2007); את העובדה כי הנאשמת הורשעה בהעסקת שני עובדים ללא שהתקשרה עימם בחוזה בכתב, את העובדה כי הנאשמת ביקשה להישפט אך בכך שעמדה על בקשתה זוכו הנאשמים בסופו של יום ממרבית העבירות שיוחסו להם ובעיקר מהחמורות שבהן; ומנגד את העובדה כי העסקת העובדים הזרים נעשתה במסגרת עיסוקה של הנאשמת ועל כן יש ליתן משקל לשיקולים של רווח כלכלי, וכן את החקיקה שתכליתה להסדיר את העסקתם של העובדים הזרים ולפקח על העסקתם על מנת שזכויותיהם ותנאי העסקתם לא יפגעו; את הפגיעה במדיניות הכלכלית האוסרת על העסקת עובדים זרים בניגוד להוראות הדין על מנת שלא לפגוע בשוק העבודה הישראלי; את העובדה כי הקנס המינהלי שנקבע בחוק לעבירה נשוא כתב האישום עומד על שיעור של 5,000 ₪ ואת העובדה כי אין להטיב את מצבו של המבקש להישפט אל מול מצבו של מי שבחר לשלם את הקנס המינהלי שהוטל עליו מבלי לערער על כך; ולאחר שבחנתי את מדיניות הענישה כעולה מגזרי דין שניתנו על ידי בתי הדין האזוריים ובית הדין הארצי - מצאתי כי מתחם העונש ההולם לנאשמת לאירוע שבפני הוא בין כפל הקנס המינהלי (10,000 ₪ במועד הרלוונטי) לבין 50% משיעור הקנס המקסימלי המוטל על פי סעיף 61א(2) לחוק העונשין בשילוב עם הוראות סעיף 2(ב)(ב) לחוק עובדים זרים, (ובעניינינו, החלופה "במסגרת עסקו או משלח ידו של המעביד"), ששיעורו עומד על סך של 58,400 ₪ (50% מהקנס המקסימלי). המאשימה עצמה העמידה את מתחם העונש לנאשם על מחצית המתחם של הנאשמת וממילא אין הוראות חוק עבירות מנהליות חל עליו.

גזירת העונש

12. כאמור, לאחר קביעת מתחם הענישה לעבירה, על בית המשפט לקבוע את העונש המתאים לעבירה
עמוד 4

במסגרת אותו מתחם, בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - נסיבותיו האישיות של הנאשם, ובהן הנזקים שנגרמו לנאשם כתוצאה מהרשעתו, הפגיעה של העונש בנאשם ומשפחתו, נטילת אחריות על ידי הנאשם על מעשיו ומאמציו לתיקון תוצאות העבירה, נסיבות חייו ככל שהייתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה, עברו הפלילי של הנאשם, התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה, התנהגות רשויות אכיפת החוק וחלוקה הזמן מביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין).

13. מטבע הדברים, כאשר דנים בעניינו של תאגיד כמעט ואין משקל לנסיבות אישיות. לדברי ב"כ הנאשמים, הנאשמת היא חברה העובדת בעיקר אל מול גופים מוסדיים וכי להרשעתה בדין עלולה להיות השלכות כלכליות המהוות ענישה כשלעצמה; הנאשמת מספקת פרנסה לכ-40 משפחות; לנאשמת אין הרשעות קודמות. באשר לנאשם, טען בא כוחו כי הוא חבר מושב, המשרת כקצין בצה"ל שכל פעולותיו נעשו במסגרת עבודתו בנאשמת כאחד מבעליה. כמו כן טען כי יש לשקול בנסיבות לקולא כי הוא נעדר עבר פלילי.

14. בנסיבות המקרה הנוכחי, על יסוד עיקרון ההלימה ומתוך איזון כלל השיקולים הרלוונטיים לחומרא ולקולא, בבואי לשקול את העונש המתאים לנאשמים, ולאחר שלקחתי בחשבון את נסיבותיו האישיות של הנאשם, מצבו המשפחתי ומצבו הכלכלי, את העדרו של עבר פלילי לנאשמים ואת חלוקה הזמן ממועד העבירה, את העובדה כי הנאשמים זוכו בדין במרבית העבירות שיוחסו להם וכי הורשעו רק בעבירה של העסקה מבלי שהתקשרו בחוזה בכתב אך זכויותיהם של העובדים לא נפגעו, ומשלקחתי בחשבון כי העסקת העובדים נעשתה מתוך מעשה רמייה של צד שלישי שהטעו את הנאשמים, וכי **בעניינו של הנאשם**, מעבר לשיקולים שפורטו לעיל, יש לקחת בחשבון כי אין תחולה להוראות חוק העבירות המנהליות, משסברתי כי נסיבות העבירה אינן מהחמורות, הנני קובעת כי יש להטיל על הנאשמים את העונשים כדלקמן:

על הנאשמת 1:

קנס בסך של **15,000 ₪** אשר ישולם ב-3 תשלומים חודשיים שווים ורצופים על סך של **5,000 ₪** כל אחד שהראשון בהם ישולם עד ליום **1.2.15** והיתר באופן רצוף ב-1 לכל חודש עוקב.

על הנאשם 2:

א. קנס בסך של **5,000 ₪** אשר ישולם ב-2 תשלומים חודשיים שווים ורצופים על סך של **2,500 ₪** כל אחד שהראשון בהם ישולם עד ליום **1.2.15** והשני ישולם עד ליום **1.3.15**.

ב. הנאשם יחתום על התחייבות להימנע מעבירה על חוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 וזאת במשך 3 שנים מהיום. היה ותבוצע עבירה על חוק זה יחויב הנאשם באופן מידי וללא תנאי, בגין כל עבירה בסכום של **50,000 ₪**. הנאשם יחתום על ההתחייבות עד ליום **1.2.15**.

15. בהתאם להסכמת הצדדים, גזר הדין יישלח אליהם באמצעות הדואר.

5129371

זכות ערעור תוך 45 ימים.

ניתן היום, ג' טבת תשע"ה, (25 דצמבר 2014), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.